

UREDNIŠTVO
IN UPRAVNIŠTVO
JE V LJUBLJANI.

—

POSAMEZNE
ŠTEVILKE PO 10
VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA
CELO LETO 8 K,
ZA POL LETA 4 K,
ZA ČETRT LETA
2 K.

V LJUBLJANI S
POŠILJANJEM NA
DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZNANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZNANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 8 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROCBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZNANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Shod Slov. Gospodarske Stranke v Loškem Potoku.

Shod 15. t. m. na Hribu v vrtu g. Ivan Rusa ostal bo nepozaben vsem udeležencem. Ta shod dokazal je, da S. G. S. pridobiva vedno več tal, vedno večjega zaupanja. Udeležba bila je velikanska; blizu 300 mož iz bližnje in oddaljene okolice in iz Loškega Potoka samega bilo je zbranih. Zbrali so se Potočani, prihiteli so vrli bojevniki iz kočevske meje, iz Drage in Trave, in vseh onih občin, ki najbolj trpe pod ljutim navalom sovražnih Nemcev, prišli so pa tudi mili bratje naši junaški Hrvati iz Čahra in s tem dokazali, da umetne meje med obema narodoma ne morejo trajno ločiti brata od brata, mu ne morejo zadržati, da bi se ne zavezal z njim v obrambo proti skupnemu sovražniku. Pripeljali so se mnogobrojni gostje iz Ribniške in Sodraške doline. Nebo, ki je dopoldne pretilo z dežjem in gromenjem, se je popolnoma zjasnilo in krasno je bilo videti živo sliko mnogobrojnega ljudstva, zbranega v prostornem, lepem vrtu. Originalen bil je govorniški oder, ki je bil na straneh obdan z žitnimi snopi in bogato okrašen s smrečjem, kot nekak migljej na gospodarski položaj cele okolice.

Kakor sploh na vse shode S. G. S. prišli so tudi sedaj resni možaki iz lastnega nagiba, brez prigovarjanja, ker jim je mar lasten napredek in gospodarski proevit svojih domačih krajev. Pazno so zasledovali vsi izvajanja govornikov; živahni in pogosti vmesklci dokazovali so visoko inteligenco pa tudi odločnost zbranih mož.

Proti četrti uri popoldne, ko so bili že vsi sedeži, kolikor jih je bilo na razpolago, zasedeni in ko so obdajale govorniški oder goste vrste pazljivih poslušalcev otvoril je shod v imenu sklicateljev g. dr. Schiffer, župan iz Ribnice.

Na predlog g. Jakoba Kordiša, posestnika iz Travnika, je bil nato soglasno voljen predsednikom shoda g. Ivan Rus, posestnik iz Travnika, prvim podpredsednikom g. Ivan Lavrič, župan iz Loškega Potoka, drugim podpredsednikom g. Fran Turk, posestnik iz Drage, in zapisničarjem g. Alojz Knave, posestnik iz Retij.

Ko se je g. Rus zahvalil za izvolitev predsednikom, je najsrčneje pozdravil navzoče, ki so se v tako obilem številu udeležili shoda, posebno one, ki so prišli iz ribniške in sodraške doline, zlasti pa zatirane brate iz Kočevskega, ki se

niso strašili dolgega pota, in brate Hrvate, ki so hoteli videti naše delovanje in ki se hočejo združiti z nami. Želel je, da bi današnji shod, ki je sklican radi kmetov in njihovih koristi, rodil obilo dobrega sadu in da bi se tudi uresničilo vse, o čemur se bo zborovalo.

Nato je podelil besedo prvemu oglašenemu govorniku g. dr. Vladimirju Ravniharju, ki je pričel:

Dragi slovanski rojaki! Tu v najskrajnejšem kotu mile slovenske domovine zborujemo danes. V imenu odbora S. G. S., na koje poziv ste se danes sešli, Vas najiskrenejše pozdravljam, pozdravljam še posebno Vaše veliko število. Na nobenem naših shodov še ni bilo zbrano toliko naroda kakor danes, kar mi je najboljši dokaz, da sledite pazno vsem našim korakom, saj kdor spoznava naše misli, smer in voljo naše politike, ta je že naš. Kajti kdor misli trezno, kdor ne gleda skozi očala strankarstva, ta mora reči, da glavno kar je nam Slovincem dandanes treba, je gospodarska samostojnost, bodisi posameznika, bodisi naroda v celoti, ker z njo dosežemo tudi politično samostojnost. Zato je ona politika edina prava, ki hoče tako gospodarsko samostojnost naroda slovanskega, zato pravimo, da je taka politika ob današnjih razmerah, ko pritiska na nas gladen tujec od severa in od juga, tudi edino upravičena politika na Slovanskem. (Burno pritrdjevanje.) Vsaka druga politika je — nenarodna, je nepotrebna, je škodljiva slovanski stvari, ker kliče le na boj brata proti bratu, ker cepi le naše moči, mej tem ko si sovražnik — in najsi se imenuje Nemec ali Italijan — pripravlja toplo gnezdo na lepi slovenski zemlji. (Živahno ploskanje.) Zato pa proč s tako malenkostno strankarsko politiko, združimo se vsi dobro misleči, vsi, ki ste tudi v sreih, ne samo na jeziku iskreni Slovenci, združimo se v korist domovini svoji in na strah vsem vragom svojim. (Odobrovanje.)

Tu v najskrajnejšem kotu slovenske zemlje zborujemo in ko imamo tako oči oprte na eno stran proti zemlji kočevski, na drugo stran pa proti zemlji hrvaški, zdi se človeku, kakor da je to živ opomin, za katerim ciljem naj stremi Slovenec. Zemlja kočevska nas spominja vseh nečuvnih krivic, ki jih je narod slovenski od svojega rojstva sem deležen s strani nemškega naroda. Od takrat ko je nemški valpet pokal z bičem po slovenskem hrbtu pa do danes, ko nam s svojimi šolami raznarodujejo deco slovensko, nam Nemci niso še bili pravični sosedi. (Klic: in tudi nikdar ne bodo! Pritrdjevanje.)

Pred očmi nimajo drugega kakor, kako bi se polakomnili te naše lepe slovenske zemlje in kako bi nas ponemčili. Odrekam Nemcu čut pravičnosti. Ohol in ošaben gospod je, ki je bil vaju vedno le igrati gospoda in živeti se od drugih. Ni ga bilo sram, ponemčiti toliko in toliko milijonov polabskih Slovanov, hrvaških Srbov, danes zopet Poljakov, pa ga tudi ni sram, če more vjeti kako slovensko dušo za svoja nemška nebesa. (Ploskanje.) Slovani so imeli pred stoletji še v svoji lasti vse one lepe pokrajine, ki se imenujejo danes Prusija, Saksosko, Pomerjansko prav gori do severnega morja. Našteta krajevna imena v teh pokrajinah in nebroj rodbinskih imen spominja še na staro slavo teh polabskih Slovanov. Tudi mi Slovenci smo imeli svoj čas širo domovino. Prišli smo v te kraje v 6. ali 7. stoletju po Kr. torej pred 13 stol. Kot poljedelski narod so Slovenci zasedli vse nižave in doline ob rekah in potokih. Stanovali smo tačas prav na Tirolskem — Pustriška dolina — potem po vsej vzhodni Štajerski — „nemški“ Gradec, Schöckl — Sokol — kot panonski Slovenci po spodnjem delu Dolenje Avstrije in Slovaki — ki se sami imenujejo še Slovenci, so le del slovenskega debla. To širo mejo slovenskega ozemlja so nam naši najhujši, slovenske zemlje lačni sovragi, Nemci skrčili, Slovence so ali ponemčili ali pa potisnili proti jugu, oni pa so se vsedli v slovenske domove kot gospodari. To politiko delajo Nemci še danes, in ali je temu nasproti mogoče storiti kaj drugega kakor boriti in braniti se? Ne bi ga smelo biti Slovence, ki bi mirno gledal to zahrbtno rovanje naših sosedov. Na brambo, na boj kliče vsa naša okolica, vsak trenutek zapoje boben o kaki novi krivici, mi pa se prepiramo med seboj, namesto da bi, kar je edino pravo, orožje obrnili proti skupnemu sovražniku. Le ta sam nas uči, kaj moramo storiti, kaj je naša naloga. Vsiljuje boj, in gorje nam, če nam bodo potomci naši smeli očitati, da nismo znali braniti svoje domačije, da nismo varovali svojih svetinj, ampak smo pred sovražnikom vrgli puško v koruzo ter se v najboljšo zabavo svojih nasprotnikov topli med seboj. (Burno ploskanje.)

Na drugo stran nam je pogled obrnjen proti zemlji hrvaški ter nam kaže junaški narod hrvaški, ki nam je po krvi, po jeziku po narodnih nesrečah izmed slovanskih narodov najbližji in najsorodnejši. Skozi stoletja in stoletja sta Slovenec in Hrvat v bratskem objemu stala krepko na braniku vse Evrope ter junaško odbijala ljute napade

LISTEK.

Zaslužen mož.

Geslo: „Gospodarsko krepak narod se dviga neprisiljeno in hitro tudi kulturno. Blagostanje je najvažnejše jamstvo za duševno neodvisnost.“

(Načelna točka programa S. G. S.)

Sedemdeset let je doba, ko vsak človek lahko napravi bilanco, račun o delu v svojem življenju, in blagor onemu, ki mu račun pokaže velik prebitok. Mirnim okom sme zreti na dolga svoja, dela bogata leta; kot mož poln izkustva in modrosti življenja brez strasti pretehtuje vsak čin svoj, prepuščajoč ga trezni svoji lastni sodbi.

Danes je sedemdeset let, odkar je bil zagledal luč sveta mož, ki ga po vsi pravici moramo šteti med slovenske velmože — **Mihael Vošnjak**. V prijaznem štajerskem trgu Šoštanj mu je potekla zibel. Šolal se je v Celju, na višji realki v Gradcu, potem pa se je posvetil tehničnim študijam v Gradcu in na Dunaju. Kako širokega obzorja je bil mladi mož, kako daleč je segal njegov pogled, dokazuje najbolj dejstvo, da je tehnik Vošnjak slušal

tudi predavanja o knjigovodstvu in meničnem pravu, o poljedelstvu in gozdarstvu. V politehniku na Dunaju pa se je pripravljaj na železniško službo.

Dovršivši svoje študije je dobil takoj priliko uveljaviti svoje znanje v strogi praktični preizkušnji. Gradila se je tedaj proga Ljubljana-Trst. Inženirja Vošnjaka so poslali na Rakek, kjer je nadzoroval gradbo proge Logatec-Postojna. Vidimo ga potem zapored na najvažnejših postajah južne železnice v Wörglu, v Nabrežini, na Zidanem mostu, na Pragarskem (kot načelnik postaje), v Münz-zuschlagu in potem kot načelnik postaje v Zagrebu. V tej lastnosti je dovolil, da so z vatikanskega koncila l. 1870. vračajočemu se biskupu Strossmayerju njegovi rojaki na zagrebškem kolodvoru priredili sijajen vzprejem. Madjari so dosegli, da so predstavili „panslavističnega“ načelnika postaje k nadzorstvu na Dunaj; služboval je še v Trstu in Gradcu do l. 1879., v katerem letu je svojo službo zapustil ter se preselil v Celje, pozneje pa, l. 1896., v solnčno Gorico.

Znamenito je bilo politično delovanje Vošnjakovo. Leta 1884. so ga kmetške občine celjske poslale v deželni zbor štajerski, leto kasneje pa kot državnega poslanca na Dunaj. V eni kakor drugi zbornici je bil vztrajen in odločen v boju za ravnopravnost slovenskega naroda. Izposloval je, da se v zemljiški knjigi vrše vpisi tudi v slovenskem jeziku; izpodmaknil je tla vsemogočnemu in

ljutemu sovražniku slovenskega naroda, predsedniku celjskega okrožnega sodišča Heinricherju; ustanovil je v Celju „Dijaško kuhinjo“; ustanovitev celjske, takozvane slovenske spodnje gimnazije je njegovo delo. Kot strokovnjaka ga je zlasti zanimalo slovensko železniško vprašanje. Savinska železnica je takorekoč njegovo delo in danes tudi že izpeljana proga Grobelno-Rogatec je v njem našla toplega pospeševalca. Malokateri slovenski poslanec zamore kazati na toliko sadov pozitivnega svojega dela, kakor jih je Mihael Vošnjak natrgal tekom svojega 12letnega delovanja v poslanski zbornici.

Toda težje, kakor njegovo politično delo, pade na tehtnico neprecenljivo njegovo delo na gospodarskem polju. Geslo, ki je postalo tudi naše geslo, mu je bilo: „Gospodarska samostojnost in neodvisnost.“ Zavedal se je, da v tem oziru Slovenci nimamo pričakovati pomoči od zunaj; zato mu je bila samopomoč poglavito sredstvo v dosegostavljenega si cilja. Z vso njemu lastno doslednostjo in energijo se je lotil od brata mu dra. Josipa Vošnjaka započete organizacije na združenem polju. Ne zaman ga imenujejo očeta slovenskih posojilnic. Njegova je v prvi vrsti zasluga, ako med Slovani štejejo nas Slovence takoj za Čehi, ki smo združniško misel popolnoma udomačili na slovenskih tleh. Od leta 1881., ko je bil Mihael Vošnjak osnoval danes enega

turškega polumesca. Koliko slovenskih in hrvaških domov se je bilo tedaj požgalo, koliko mož pobilo, koliko mladeničev in deklet odpeljalo v turško sužnost? Kdo nam je že vse to poplačal, kdo nam je vedel hvalo za naše žrtve? Vsa zapadna Evropa je lahko mirno ždela in se razvijala, ko so Slovenci in Hrvati morali ob kresovih bdeti noč in dan z orožjem v roki ter potiskati najljutejšega sovraga kristjanstva nazaj. Ta Evropa nas danes niti noče poznati in prav tatinsko bi nam radi vzeli še to, ker smo sami ubranili pred Turki in Ogri. Tudi proti tem modernim Turkom moramo iskati zaveznikov, in kje naj jih sicer dobimo, kakor v onih stoletnih naših zaveznikih, pri bratih Hrvatih. Zvezati se moramo z njimi tako, kakor bi bila ena državna jednota in ne bo je sile na svetu, ki bi zamogla kar v prah zdrobiti kakih pet milijonov duš. (Živahno odobravanje, občinstvo prireja navzočim Hrvatom ovacije.) Ne pride na število, ampak na notranjo vrednost narodovo. Zgled v tem oziru so nam Danci, Norvežani, Čehi!

Slovenci živimo danes v petih avstrijskih kronovinah: na Kranjskem največ, na Koroškem nad 100.000, na Štajerskem nad 300.000, na Goriškem in na Primorskem. Razen teh je na tisoče naših rojakov v kraljevini Italiji in na Ogrskem. Skoro 2 milijona nas je istega rodu, pa smo tako raztreseni, da bi se kmalu na sodni dan ne mogli najti. (Veselost.) Najnaravnejše bi pač bilo, tako bi trdil nepristranski človek, da živi ves ta slovenski rod, ki govori en jezik, v eni veliki pokrajini; ki bi segala od morja jadranskega do Drave gori, od meje italijanske pa tja do Ogrov. Čemu deliti nas na Kranjce, Štajerce, Kočevce in Primorce! Tu je proti zdravemu razumu, to je zločin proti naravi! No, jaz pravim, to se je namenoma tako zgodilo (burni klici: tako je, res je!), to so napravili nam sovražni tujei, to so napravile nam tako zelo pravične vlade avstrijske. Oni pač vedo, ko bi bili Slovenci nerazdeljeni, ko bi se upravljal sami kot celoten narod, da bi bili potem tudi močni in nepremagljivi. Samo zategadelj so nas razdelili in so napravili na popir rdeče in zelene črte, pa so rekli, to so meje med Slovenci na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem. Staro geslo avstrijskega vladanja je rimsko načelo: divide et impera, razdeli narode in lahko jih boš vladal. Kako zelo se je vladi posrečilo uživati posledice tega gesla med nami samimi, kaže dejstvo, da Kranjce že nekako od strani gleda Štajerca, ta zopet Korošca. kakor bi ne bila ene matere sina, kakor bi ne bila oba Slovenca. To je delo naše vlade, in še več, tudi v posameznih kronovinah deluje vlada s tem geslom. Vse to naše razjedajoče strankarstvo, tudi to je delo, nevidno delo naše vlade, da zamore tem lažje vladati nad razprtimi, nesložnimi Slovenci. Ako bi bili vsaj v narodnih zadevah složni, ne bi se mogli dogajati škandali kakor v Dragi in Travi, kakor na prvi ljubljanski gimnaziji, kjer si vlada še drzne premišljovati, ali bi imenovala na tem zavodu slovenskega ravnatelja ali ne, kakor je sistematično ponemčevanje vsega uradništva na Koroškem in na Štajerskem. To pa je mogoče vse zategadelj, ker se zdaj ena zdaj druga naših domačih strank skuša vloviti za vladin frak. (Burno, dolgotrajno odobravanje.)

Biti mora ena glavnih naših zahtev, proč s temi popirnatimi mejami, proč s temi umetnimi, nenaravnimi razlikami.

To bi morala biti vsebina našega državnopravnega zavarovanja tako v državnem kakor v deželni zborih. Pet deželnih zborov — v vsaki kronovini po eden — upravlja danes slovenske zadeve, oziroma jih štajerski in koroški deželni zbor upravljata v nemškem, tržaški pa v italijanskem smislu. Slovenski poslanec, ki vstopi v katerega teh deželnih zborov, bi moral reči: jaz se sicer udeležujem razprav, ker je danes še tako urejeno, ali s slovenskega stališča se udeležujem teh razprav le s protestom, ker bi za vse Slovence po naravnem pravu smela in morala obstati le ena zbornica. Danes pa

najbolj cvetočih zavodov „Celjsko posojilnico“, je združništvo na Slovenskem silno napredovalo. Danes štejejo okoli 500 posojilnic in okoli 200 drugih zadrug. Leta 1883. je ustanovil „Zvezo slovenskih posojilnic v Celju“, ki se je pozneje, leta 1905., pretvorila v „Zadružno Zvezo v Celju“, koje neumorno delavni predsednik je jubilar še danes. Od leta 1884.—1889. je izdajal strokovni časopis „Zadruka“. Tudi „Južnoštajerska hranilnica v Celju“ ga šteje med svoje ustanovitelje.

Kjer odpira naš slavjenec knjigo svojega življenja, je ne najde strani, ki bi ne bila popisana in zopet ga ni dneva v tem življenju, ki bi ne imel svoje posebne znamke. Da smo Slovenci v tako kratki dobi dospeli na stopnjo kulturnega naroda, za to ima brezdvoma nevenljivih zaslug tudi Mihael Vošnjak, ki ga je uvrstiti v vrsto prvih naših kulturnih delavcev. Velik po ideji, ki bi morala postati nositeljica vse zdrave politike slovenske in še večji kot vsa kdanji delavec na ledini slovenski, si je Mihael Vošnjak v Slovenceh postavil pomnik: aere perennius!

kakor rečeno, obstoje še deželni zbori v posameznih kronovinah, zato (Pritrjevanje.) nam je z njimi računati, zato ne smemo prezirati teh naprav, ker zlasti mogočno uplivajo na gospodarski razvoj dotične dežele.“

Nato govornik podrobno in obširno obdeluje glavni tema svojega govora, pomen deželnih zborov; razloži glavne točke deželnega reda in deželnega volilnega reda, prihodke in potrebe dežele ter se zlasti obširno bavi z ljudsko-šolskim vprašanjem zahtevajoč v zmislu programa S. G. S., da prevzemi ljudsko šolo popolnoma v svojo upravo — država. Poljudno razlaga govornik o razmerju strank v deželnem zboru ter ostro kritikuje obstoj kurije veleposestva poudarjajoč, da tudi za deželne zборе veljaj preosnova volilnega reda na podlagi splošne in enake volilne pravice. Ob šumnem pritjevanju konča svoj govor s pozivom na zbrane volilce naj ob prihodnih deželnozbornih volitvah volijo moža iz svoje srede.

Burno pozdravljen od vseh navzočih zborovalcev je povzel besedo predsednik shoda g. Ivan Rusin v stvarnem navdušenem govoru se izrazil sledeče:

Obilno število udeležencev današnjega shoda priča s tem, da imamo vsi nekaj na sru, o čemur se hočemo posvetovati. To je bilo za nas že skrajna potreba. Če pogledamo za deset let nazaj, vidimo, da se je politično življenje drvilo semintja in pri tem smo bili prizadeti največ mi kmetje, kajti vsak je hotel imeti kar največ kmetskega ljudstva na svoji strani in si iz tega delati kapital. Mi kmetje smo bili semintja metani, reklo se je, da ne moremo drugega nego hlapčevati, drugi so si pa polnili žepe na stroške kmetskega ljudstva. Kaj pa smo mi kmetje? Ali nismo ravno mi dali vseh stanov, in dali tudi može, ki so reševali deželo in državo? Če se je to godilo toliko časa, potem moramo tudi to pomisliti, če si moremo tudi sami pomagati. Jaz mislim, kmet si bo vedno znal vrediti svoje zadeve najbolj sam in zato tudi ni potreba, da bi k nam prihajali gospodje iz Novega mesta, ki pozneje k nam ne pridejo niti pogledat, da, niti toliko, da bi jim dajali čast. Po naših grbah hoče vsak priti na vrh in se kazati kmetu dobrega prijatelja, in vse le zato, da si polni sam svoj žep. (Bravo! Tako je!) Za take ljudi je zadosti, da pridejo h kmetu in mu dajo par lepih besedij, ki jim potem dobro služijo; nato pa odidejo in se ne pokažejo več, dokler zopet česar ne potrebujejo.

Namen današnjega shoda je, da se pomenimo mi kmetje o svojem stanu in da govorimo o svojih potrebah. Da se mi pomaga o njihovih potrebah, si poiščem zastopnika, kateremu dam svoj glas. Če pa dam komu svoj glas, je tudi potrebno, da dotični izpolni, kar mi je obljubil. Kar pa stoji Loški Potok, še nikdo ni imel od politike niti vinarja. Ozrimo se samo na retijski požar! Jaklič je vedel, da imamo danes pri nas shod, in ker je naš kmetski poslanec, naj bi bil tudi prišel k nam. Ker se pa ni čutil dovolj močnega, je šel raje v Goro. Če bi Jaklič hotel Gornikom v resnici kaj pomagati, naj bi jim vendar že preskrbel to, kar jim je nujno potrebno, in jim uravnal tisto, kar bodo sami dobro vedeli. (Medklic: bera, in nato najburnejše pritjevanje.) Kmetu se vedno deli le krivica, in če se hoče podati sliko krivice, naj se fotografira ubozega Gornika. Tudi mi smo povzignili svoj glas za Gornike. Na zadnjem sodraskem shodu, smo dali vedeti, naj se jim da cesta in naj se urede njih vodne razmere. Pisalo se je pa potem: Le Slovenska ljudska stranka vam bo dala to, kar potrebujete. Čemu pa S. L. S. vedno le obljubljuje, ne da pa ničesar? Naj vendar poseže enkrat vmes! (Res je to! Samo obljube, in nič drugega!) To sem pa le mimogrede omenil!

Govoriti hočem najprej o potrebah naše domače občine. Le to smo imeli dosedaj, kar smo si sami izposlovali; nobena stranka pa nima za nas kakih zaslug. Prvi vir naših dohodkov je les, ki ga imamo precej in ki se vedno draži in po čemur lahko dosežemo blagostanje. Potrebna nam je pa v to bližja železniška zveza. Saj ni mnogo stroškov v to potrebnih, z malimi prispevki že lahko to dosežemo. Pri marsikateri veselici se samo šampanjca za toliko popije, kolikor bi mi potrebovali za to železnico. Mi zahtevamo to železniško zvezo in k tem naj nam pomagata dežela in država; država naj nam bo mati in ne mačeha. Zahtevamo to železnico, da vnovčimo svoje pridelke.

O naših cestah je govoril že g. predgovornik. Tudi tukaj se mora kaj dobiti od dežele in države, da bi imeli mi nekoliko olajšano svoje težavno stališče. Glede cest se nam sploh godi velika krivica, ker jih nečijo uvrstiti med deželne ceste. Cestni krajevni sklad ima preveliko stroškov in zato ne moremo izhajati, in vsled tega je neobhodno potrebno, da nam pride dežela na pomoč in se napravijo deželne ceste.

Čebelarstvo in kaka mala industrija bi tudi nam Loškim potočanom lahko kaj prinesla in tudi tukaj je poklicana dežela, da nam pomore. Ker se sami v tem ne spoznamo, naj nam pošlje dežela potovalnih učiteljev, da nas o tem pouče in nam odpro s tem nov vir dohodkov.

Kaj je večje vrednosti nego zdravje? In ali nam ni v ohranitev zdravja v prvi vrsti potrebna dobra pitna voda?

Kraji Hrib, Retje, Mali log, itd. nimajo dobre pitne vode. Vodovod je za občino Loški potok tako potreben, kakor ribi voda. Dežela mora zato odpreti svoje zaklade in država tudi; če se izdaja denar potem, ko je že bolezen v hiši, naj se ga raji že naprej, da sploh ne pride bolezen in se ohrani zdravje. Dober vodovod je podlaga vsemu drugemu blagostanju. (Burno pritjevanje.)

Kolikokrat nas obiščejo take nesreče, da si ne znamo potem več pomagati! Da se pomaga onim, ki pridejo po nesreči ob svoje premoženje, zato imamo melioracijski sklad. Komur sta požar ali povodenj uničila imetje, ta si dostikrat sam ne ve pomagati, in tedaj je dolžnost dežele in države, da dasta brezobrestno posojilo, kajti državljani smo vsi skupaj in masa to smo mi kmetje. (Tako je! Resnica je to!)

V slučajih bolezni in revščine so pri nas vedno le občine. To pa nikakor ne gre, kajti pomagati morata tukaj dežela in država, in sicer slednja v prvi vrsti, ker ji plačujemo krvni davek, posebno pa še mi kmetje. Nehvaležnost države, ki zavrže svoje vojake kakor izžete limone, se mora javno grajati. Dolžnost države je, da uredi ubožne hiše, in sicer s pomočjo dežele in občine. Živimo v 20. stoletju, s človekom pa se ravna še vedno slabše kot z živino. (Žalostno je to! Resnica!)

Neznosno je nadalje, kar dela vlada z občinami. Občine vendar niso aparati, na katere igra vlada. Draginja je na vseh koncih in krajih, občina naj pa vendar vedno dá denar za vsa dela, kar jih naroči vlada. Kar daje vlada opravila, zato naj sama nastavi svoje delavce, pa naj jih tudi sama plača. (Viharno pritjevanje.)

Sedaj si pa oglejmo še nekoliko občevarje z našimi sosedi! Gosp. predgovornik je že omenil občini Draga in Trava. Ti občini sta nečloveško zatirani, a pomoči jim ni od nobene strani. Naj imajo ti možje doma opravila kolikor hočejo, naj imajo bolno ženo ali otroke, zato se nihče ne zmeni, ampak tira se jih za kako malenkost celih 80 km daleč na sodišče v Kočevje po slabih, smrtonosnih potih tako, da porabijo cele tri dni, in za vse to se jim ničesar ne da. Stari in Novi Kot, Planina, se morajo ločiti od Kočevja. Pred par leti se jih je že hotelo priklopiti Ribnici, toda okrajno glavarstvo v Kočevju je vlado naravnost nalagalo, da je v Kočevje bližje. Zahtevati moramo toraj z vso silo, da se te občine priklopijo Ribnici. Pa to bi vse še ne bilo nič, ko bi le pot imeli, pa je nimajo. Še najti se jih ne more, in edino biriti je tisti, ki jih najde, da jim pobere kak krajcar. (Veselo in pritjevanje.) Samo ljubezen do rodne zemlje drži te revne ljudi tukaj in raditega jih ne smemo zapustiti. Staremu in Novemu Kotu naj dajo novo lepo cesto, da ne bodo v smrtni nevarnosti, ko se jih kliče na sodišče. (Burno pritjevanje.) Dežela in občina naj bi tudi pomagale, da bi bil Prezid zvezan z dobro cesto z Loškim potokom. V resnici nas loči od naših bratov edinole meja, drugače smo pa vsi enih misli. (Tako je! Živeli Hrvatje!)

Vse to bi se lahko izvršilo na lep način, če bi vedeli možje, ki so v to poklicani, zioroma Jaklič, kake da so naše potrebe. Volja narodova naj se vpoštevata, zato se pa mora narod tudi poznati, ker je slovenski kmet edini, ki je tukaj oškodovan. (Pritjevanje.) Jaklič se smatra le svoji stranki odgovornega in le nje se boji, kmet naj ga pa voli, ker stranka tako hoče. Mi smo stranka, in kadar imamo mi kaj za pravo in dobro, potem izgine druga stranka. (Najživahnejše odobravanje.) Če hočemo, da se nam izboljša položaj, potem se spoznajmo mi kmetje in držimo skupaj! Spoznajmo to, kar je prav in dobro za nas in potem delajmo; kar pa ni dobro, pa zavržimo! (Burno, dolgotrajno pritjevanje.)

V gospodarskih zadevah nas ne bo nikdo učil, temveč sami si moramo pomagati. Jaz ne razumem, da se ravno v tej točki ne moremo zjediniti. Poznamo se vsi v Loškem potoku, poznamo svoje gospodarske potrebe, v važnih zadevah se pa vzlic temu cepimo. Delajmo sami in ne zanašajmo se na one, ki so plačani zato, da sede v zbornici. Ko so bile državnoborske volitve, nam je vsak, kolikor največ mogoče obljuboval; povedal nam pa dozda ni, kaj je za nas dobrega storil zato, ker vleče še sedaj desetak na dan in nam tako krađe denar iz žepa. Če je kmet pameten, naj gre sam v zbornico in kmet zoper kmeta gotovo ne bo delal. (Živijo! Res je!) Delajmo torej sami in bodimo složni v svojih lastnih zadevah, ker le tako bomo kaj dosegli. Pomagati nam more edino sloga.

Burni živio-klici in dolgotrajno, pritjevalno ploskanje je sledilo govoru gospoda Rusa, ki je s tako resnimi, stvarnimi argumenti podprl že davne, toliko uvaževanja potrebne zahteve Loškega potoka in Kočevskih Slovencev. Naj bi njegov klic po slogi tudi v resnici našel odmev v srcih vseh občanov, da si bodo sami na svojo roko skušali pomagati. (Sledi.)

Politični pregled.

Nagodba.

Nagodbena pogajanja se sicer še vedno niso završila, vendar pa je po izjavah avstrijskih in ogrskih politikov pričakovati, da se še ta teden z ugodnim uspehom zaklju-

čijo. Določbe, tičoč se gospodarskega razmerja med Avstrijo in Ogrsko, so že povsem gotove, izvzemši nekaj malih veterinarskih vprašanj, katera se bodo obvarovala v poljedelskem ministertvu. Ravnotako je carinska in trgovinska pogodba med obema državama vže popolnoma gotova. Pač pa se še ni moglo doseči sporazumljenja glede državnopravnih vprašanj nagodbe in kar je za Avstrijo posebno velike važnosti in odločilnega pomena, tudi ne glede kvote in banke. V teh točkah mora vztrajati naša vlada na svojem stališču: „nobene nagodbe brez takojšnje ureditve glede kvote in banke.“ Ogri seveda zahtevajo za slučaj, da v teh točkah popuste, novih kompenzacij, toda za avstrijsko vlado je vsaka kompenzacija na gospodarstvem polju popolnoma izključena, kajti na ta način bi samo iz drugega žepa dali to, kar smo v prvi žep djali.

Istrski deželni zbor.

Jutri se snide v Koprju istrski deželni zbor, po dolgem premoru, zakaj zadnjič je zboroval l. 1905., ko so ga Italijani s svojim nasilnim in krivičnim postopanjem proti Slovincem in Hrvatom, ki so zahtevali enakopravnost svojega jezika, razbili. To zasedanje bo pa le kratko, ker bo v jeseni deželni zbor razpuščen in se bodo razpisale nove volitve, bilo pa je neobhodno potrebno, v svrhu rešitve nekaterih važnih vprašanj. To zasedanje deželnega zbora vršilo se bo na izrečno željo vlade in Italijanov in Slovani so temu predlogu ugodili le, ker se jim je obljubilo, da bo vlada na hrvaške in slovenske interpelacije v dotičnih jezikih odgovarjala in bodo v prvem slučaju, v katerem se bo enakopravnost kršila, takoj vse posledice izvajali.

Macedonija.

Macedonsko vprašanje je gotovo eno najbolj kočljivih, s katerimi se bo morala morda v kratkem pečati avstrijska diplomacija. Razmere v tej nesrečni deželi že davno kriče po reformah, pa ne po takih, kakor so se sklenile v Münzstegu med našo in rusko vlado in ki so samo pesek v oči drugim velevlastim, obupanemu narodu pa niso prinesle trohice koristi. Najboljši dokaz temu so neprestani boji, ki se vrše tam doli med turškimi vojaki na eni, in bolgarskimi, srbskimi, kucovlašskimi in grškimi četami na drugi strani, oziroma se zadnje pogosto, v veliko veselje Turkov med seboj spopadejo. Ker pa različni balkanski narodi, ki imajo interese v Macedoniji, čutijo, da se bliža trenutek, ko se mora to vprašanje rešiti, je umljivo, da hoče vsaka narodnost občno pozornost veseliti obrniti nase in pri eventualni razdelitvi Macedonije kar največ pridobiti. Da je tako stremljenje Bolgarov in Srbov, ki tvorijo veliko večino prebivalstva macedonskih vilajetov, popolnoma naravno, bo pač lahko vsak uvidel, dočim je grško gibanje umetno ustvarjeno. Medtem, ko se sestavljajo srbske in bolgarske čete iz Macedoncev, tvorijo grške čete prostovoljci iz Grškega. S tem hočejo Grki dokazati Evropi, da je Macedonija grška, kar jim pa seveda nihče ne verjame, saj so se Grki že v zadnji grško-turški vojski nesmrtno blamirali pred celo Evropo, ko so zatrjevali, da se bode v slučaju vojne vzdignila cela Macedonija. Toda nihče ni ganil s prstom, vzdignila se ni ni ena četa in Grki so bili v najkrajšem času prav sramotno tepeni in s tem tudi grška bajka o grškem značaju Macedonije enkrat za vselej razbita.

Zadnji čas se zdi, da hoče turška vlada s to grško propagando, katero je doslej kot protiutež proti Srbom in Bolgarom mirno gledala, korenito pomesti. To dokazuje tudi sledeči slučaj.

Grški metropolit v Drami, škof Krizostomos, je bil eden največjih hujskačev in agitatorjev za to gnjilo grško gibanje v Macedoniji in ni tega tudi nič posebno skrivati. To je turški vladi vendar že preveč presedalo in napravila je kratek proces. Poslala je policijskega prefekta in orožniškega načelnika k škofu z naročilom, da mora slednji Dramo tekom 20 ur zapustiti, sicer se bode izgnal. Metropolit je izjavil, da tega brez patrijarhovega ukaza ne more storiti in se bode, če treba, tudi s silo protivil. Toda ako je mislil grški škof izzvati s tem svojim nastopom evropsko afero, se je prav pošteno zmotil, zakaj kmalu nato je dobil od patrijarha v Carigradu poziv, naj se poda v Solun, kar je tudi storil, potem ko je v daljši pridigi pozivljaj ljudstvo, da vztraja v svojem pravičnem boju. — Kakor se razvidi iz škofove korespondence, ki jo je turška vlada zaplenila, je bil Krizostomos duša grške propagande. Dajal je navodila cerkvenim oblastim in učiteljem glede narodnostnega boja, pritoževal se proti inozemskim orožniškim častnikom, ki so seveda vse prej kakor pa helenofobi, stavili denarne zahteve, da, skušal je celo omajati tla svojemu vrhovnemu cerkvenemu poglavarju, grškemu patrijarhu v Carigradu.

No, za sedaj je Turčija naredila konec njegovemu delovanju.

Preganjanja Japoncev v Ameriki.

Napadi na Japonce v Angleški Ameriki še vedno niso ponehali. V Vankuvru zažgali so beli delavci mesto na dveh krajih, hoteč s tem policijo in požarno brambo, ki stražita kitajski del mesta, izvabiti na pogorišče in v tem Kitajce napasti.

Ker je pred par dnevi na novo došlo v Vankuver 1664 azijskih delavcev in se tekom dni pričakujejo še druge ladje s kuliji, se je bati še prav resnih konfliktov, če ne bo angleška vlada, kateri so z ozirom na njeno prijateljsko zvezo z Japonci ti dogodki silno mučni, v kali udušila vsako nadaljno protijaponsko gibanje.

Čuje se, da namerava angleška vlada priseljevanje kulijev sporazumno z Japonsko rešiti na ta način, da se bode število japonskih priseljencev na leto določilo s 500.

Dnevne vesti domače.

— **Po shodu v Loškem potoku.** (Dopis.) Poštenosti in odkritosti žalibog še ne poznajo naši politični nasprotniki. S. G. S. je sklicala na dan 15. t. m. „javen ljud. shod“ v Loški potok, in sicer na prostem. Vabljeni so bili tudi nasprotniki S. G. S. — Pošteno bi bilo se shoda udeležiti in pred možmi javno in odkrito proti stranki nastopiti. Najdejo se pa taki možje, ki hočejo shode s tem preprečiti, da sklicujejo razna društva in shode v domači in sosednih občinah, da bi tako udeležbo oslabili. Nam se tak čin ne zdi možat in vreden odkritega in poštenega moza gospodarja in politika — pač pa navadno figovstvo in strah pred resnico. Ker se je pa shod vršil ob udeležbi ogromnega števila mož, nas prav veseli, da se je ta prvi poizkus nasprotnikom temeljito izjalovil. Ob tej priliki povemo našim nasprotnikom, da se bomo za njih shode mi zanimali in se jih udeležili, če bodo tako odkrito nastopili kakor mi. — Hipno postali so občani na Gori zelo živahni. Prav tako! Saj je čas, da se zdramijo in ne bodo vedno tarnali o slabih časih. 15. t. m. so imeli shod S. L. S. Obljubilo se jim je vse, upamo torej, da se njih upravičene želje čimpreje uresničijo — če se pa to ne zgodi, naj si dobro ogledajo ljudi in torbe, iz kojih jim stresajo dobrote. X.

— **„Domoljub“** prinaša v 37. številu nekega Franceta Pirca vulgo Zverinčka, da on ni tisti, ki je bil na shodu S. G. S. v Sodražici voljen v krajevni odbor. Radi potrjujemo to vest, da S. G. S. ni izvolila Fr. Pirca Zverinčka št. 38 pač pa posestnika in žagarja Franc Pirca št. 34. — Ker nimamo veselja ne časa se šaliti, prav vljudno prosimo, da se v bodoče nepoklicani ljudje ne vsiljujejo v našo zvezo.

— **Nečuvno izzivanje** moramo imenovati to, kar si je predsed. nadsodišča v Gradcu, dični naš Pitreich, zopet dovolil. Znano je, kako krvavo potrebuje na Koroškem po slovenskih in jezikovno mešanih krajih uradnikov, ki so obeh deželnih jezikov zares in ne samo na potrpežljivem papirju zmožni. Potegujemo se za ravnopravnost slovenskega jezika na sodnih in drugih uradih — in odgovarja se nam najraje, da je uradovanje v slovenskem jeziku nemogoče, ker manjka slovenščine zmožnih uradnikov. Ko se potegujejo slovenski uradniki iz Kranjske ali Štajerske za službe na Koroškem, se jih z vsemi štirimi branijo in rajši po čisto nemških krajih nastavljajo, kakor da bi jih poslali uradovat med koroške Slovence. Še domačini Korošci ne najdejo kruha doma, ako so — Slovenci; le tistim, ki svoj značaj in svoje prepričanje zatiralcem svojega teptanega naroda prodajo in poturice postanejo, svit sreče v Korotanu sije. Ni še dolgo, ko so z vsemi mogočnimi sredstvi našega rojaka sodnega adjunkta dr. Kušerja izbuksali iz Koroške, a zdaj mu sledi po isti poti avskultant g. dr. Ožbe Ilavnik, ki je bil pretekli pondeljek nenadno prestavljen v čisto nemški — Voitsberg na Štajerskem. V sirup bi moral pomočiti pero, če bi hotel dosti primerno ožigosati to početje višjesodnega predsednika, v obraz tako sladkega gosp. Pitreicha; kajti hudičev je tako delo, ki od zgoraj doli, takorekoč ex-offo povzroča vedno nove konflikte in združbe, mesto da bi z uporabo pameti in pravice skušalo polagoma odpraviti stare krivice in zamašiti vir nezadovoljnosti in nezaupnosti, ki prešinja koroške Slovence napram naši birokraciji. Udarec, ki smo ga prejeli, je tem občutnejši, ker je itak strašno pomanjkanje slovenščine zmožnih avskultantov — na deželnem sodišču in na okrajnem sodišču v Celovcu sta vsega vkupaj še dva — in ker je za nemške avskultante dovolj prostora v deželi; kajti po sodiščih v slovenskih in mešanih krajih (Beljak, Velikovec) so nastavljeni nemški avskultantje, samo Slovenec mora iz dežele v čisto nemški kraj. Vidi se, da v Gradcu ne odločuje pamet, ampak narodno-strankarski šovinizem. Gradec je res v bližini — Ogrske. Treba bo preskrbeti, da se takemu smelemu igranju s pravicami posameznikov in celega naroda napravi že enkrat temeljit konec; slučaj Ilavnik se mora nemudoma popraviti, ko se snide državni zbor. Ta bi bila res lepa, da bi v časih demokratičnega parlamenta ne bilo mogoče ugnati enega samega uradnika, če take — kozle preobrača. — Gospodje poslanci imajo besedo. O pravem času bomo o stvari zopet govorili. „Mir.“

— **Človekoljubje nemškega šovinista.** „Mir“ prinaša iz Velikoveca, da je ondi nastavljen kot okrajni zdravnik dr. Schlauf, ki je obenem zdravnik okrajne bolniške blagajne. K temu se je napotil te dni hlapec v „Narodnem domu“, Uranšek, ki si je zastrupil kri z zarja-

velim železom. Ker ga ni bilo doma, je šel k Slovencu g. dr. Hudelistu, ki mu je dal prvo pomoč in ga potem poslal k dr. Schlaufu, da dobi podporo od bolniške blagajne. Govori se pa sedaj, da dr. Schlauf odreka dotičnemu hlapcu zdravniško pomoč in podporo iz bolniške blagajne in je imel pri tem še nesramnost reči: Seveda, ker ste pri „vindiš“ gospodu v službi, vas je tudi poslal k „vindiš“ zdravniku. Komentare tej nemški nesramnosti pač ni treba, pač pa je dolžnost velikovskega okrajnega glavarstva, da preišče ta slučaj.

— **Telovadno društvo „Sokol“ v Ljubljani I.** je imelo v soboto ob obilni udeležbi svojih članov in gostov svoj ustanovni občni zbor. Zborovanje je vodil g. Fran Medic, ki ima glavnih zaslug za ustanovitev novega društva, in ki je tudi poročal o blagajniškem obratu pripravljalnega odbora. Tajnikovo poročilo je imel g. Josip Počivalnik. Društvo že nekaj mesecev telovadi v telovadnici mestne ljudske šole na „ledini“. Svoje članstvo dobiva največ v okrajih Sv. Peter-Vodmat-Poljane-Moste. Pri volitvah, ki so se vršile z vzklikom, so bili voljeni za starosta g. dr. Fran Tominšek, za podstarosta g. dr. Pestotnik, za načelnika g. Albin Kandare, za odbornike pa gg. Bizjak Ivan, Bricelj Ivan, Dimic Janko, dr. Indra Pavel, Jerala Janko, Kodelja Fran, Medic Fran, Počivalnik Josip in Slapničar Janko. Za preglednika računov sta bila izvoljena gg. Carl Josip in Šmuc Karol, za namestnika pa g. Domicelj Ludovik. Pri raznoterostih sta toplo pozdravljala ustanovitev novega društva g. doktor Viktor Murnik, starosta ljubljanskega Sokola in g. dr. Vladimir Ravnihar, starosta Slovenske Sokolske Zveze, dočim je g. Govekar nazdravil g. Franu Medicu kot ustanovitelju novega društva. Imena v odbor voljenih gospodov so nam porok, da bo društvo stalo na trdnih tleh ter da so dani vsi pogoji za rast in razvoj najmlajšega slovenskega sokolskega društva. Na zdar!

I. shod gostilničarjev vršil se je dne 17. t. m. v veliki dvorani mestnega doma. Prišla so na razgovor važna gospodarska vprašanja. Zaradi pomanjkanja prostora priobčimo obširno poročilo v prihodnji številki.

— **Družba sv. Cirila in Metoda** je sklenila, da proda svojo zalogo knjig, ki obsega sledeče: „Knjižnica za mladino“, 40 h; „Rudolf Habsburški“, 40 h; „Igre in pesmi za mladino“, 1 K 60 h; „Franc Jožef I.“, 30 h; „Baron Čehovin“, 30 h; „Val. Vodnika pesmi“, 30 h; „Materine sanje“, 12 h; „Sv. Abacij“, 30 h; „Ciril in Metodova knjižnica“, 30 h; „Mat. Ravnikar“, 20 h; „Ljubezen do mamice“, vez. 70 h, nevez. 50 h; „Junaki“, vez. 70 h, nevez. 60 h; „Naš cesar“, 30 h; „Cerkve in zvonovi v dekanatu Kranj“, (knjiga zgodovinske vsebine, zanimiva zlasti za Gorenjsko), 1 K. Vse te knjige ima g. Bonač v Ljubljani, kamor naj se blagovolijo cenjeni naročniki obrniti. — Pisarna družbe sv. Cirila in Metoda pa ima precejšno zalogo dr. Jos. Vošnjakovih dramatičnih del in sicer: „Lepa Vida“ drama v petih dejanjih in „Doktor Dragan“, drama v petih dejanjih. Igri sta primerni za vsako knjižnico — cena 60 h. — Družba sv. Cirila in Metoda je izdala umetniško izdelane vsprejemnice za vse redne svoje člane in podpornike. Storila je to raditega, da se članom preskrbi lep viden znak članstva pri naši družbi. To vsprejemnico z umetniško sliko sv. Cirila in Metoda je mogoče tudi v okvir dati. Na vsprejemnici je natisnjen tudi izvešek družbenih pravil. Podružnice naj bi naročile večje število teh vsprejemnic, s katerimi naj bi privezali tesneje ude naši družbi. Vsak, ki prejme to vsprejemnico, naj bi plačal vsaj 20 h, — seveda bi bil višji znesek družbi še bolj všeč. — Družbeni koledar je že v tisku in inseratni del bo zaključil svoje nabiralno delovanje s 1. oktobrom. Slovenske trvdke naj upoštevajo, da je ta koledar najbolj razširjen in ga je najti v vsaki narodni hiši. — Cene inseratom so odmerjene jako zmerno, vsled tega pričakujemo, da se bodo solidne narodne trvdke prijave na vodstvo „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani.

— **Vlak je povozil** dne 15. t. m. po noči pri Viču pri Ljubljani dva neznana moža, o katerih se sodi, da sta zidarja.

— **Napad na učitelja.** V ljubljanski prisilni delavnici je te dni neki prisiljenec vrgel iz okna v tretjem nadstropju desko od postelje na učitelja prisilne delavnice g. Sachsa, ne da bi ga zadel. Ker se je prisiljenec vsled tega bal kazni, se je hotel obesiti, pa so ga še pravočasno rešili in sedaj leži težko bolan v bolnici.

— **Tatvina.** Na trnovskem pristanu v Ljubljani sta pokladala delavca Porenta in Albrecht Antonu Kržiču iz Rakitne drva iz čolna in jih nato peljala na Zaloško cesto. Pri tem pa je zmanjkalo Kržiču dvoje sežnjev drv. Ker je Kržič tatvino zasledoval, se je izkazalo, da sta drva ukrala med vožnjo Porenta in Albrecht in jih prodala za 34 K, pri čemer je dobil Porenta celih 29 kron. Oba delavca so zaprli.

— **Kranjski župan.** Dne 13. t. m. je bil v seji občinskega odbora mesta Kranj enajsti izvoljen županom

dosedanji župan in ces. svetnik g. Karol Šavnik. V občinski svet so prišli gg. Fran Krenner, Vinko Majdič, Ferdinand Pollak in dr. Štampihar.

— **Pletarska šola v Radovljici.** Voditeljem te šole je imenovalo naučno ministrstvo g. L. Patika, ki je eden prvih mojstrov v pletarstvu. Vpisovanje se vrši vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne. Vstop je dovoljen vsakemu, ki se izkaže z rojstnim listom in spričevalom o dovršeni ljudski šoli. Staršem otrok, ki imajo veselje do pletarstva, je toplo priporočati to šolo, ker je pletarstvo za sedaj ena najboljših obrti.

— **Lastnega sina smrtno ranil.** Dne 9. t. m. zvečer sta se prepirala pred hišo posestnik Ivan Jež iz Dobrave, sodni okraj Idrija, in njegova žena Marijana. Žena se je ujezila in vrgla grablje proti možu, ki jih je ujel. Ko je pa mož vrgel grablje proti ženi nazaj, je zadel mesto žene tako nesrečno na sence svojega poldrugo leto starega sina, da je moral umreti dva dni potem.

— **Denarne pošiljave izseljencev.** Statistika je dognala, da pridejo iz Amerike v Avstrijo potom različnih bank velikanske vsote denarja. Tako se je poslalo l. 1904 celih 170 milijonov kron, l. 1905, 184 milijonov kron in l. 1906 celo 253 milijonov kron. Iz teh števil se lahko razvidi, koliko ameriškega denarja je pri nas v prometu, posebno še, če se pomisli, da je ta denar samo izkazan v bankah. Koliko ga pa pride potom drugih privatnih pošiljatev, tega se ne more dognati, vsekako pa bode tudi ta denar dosegel velike številke.

— **Hrvaška ljudska kmetska stranka.** (Hrvaška pučka seljačka stranka) je imela l. t. m. svoj glavni zbor v Zagrebu. Prišlo je na ta zbor do 3000 kmetov iz cele Hrvatske. Da vlada ni prijazno gledala cele prireditve, je umevno; zato je prepovedala obhod po mestu ter sploh vsako javno manifestiranje. Seveda je vlada kmetski stranki s tem napravila le uslugo, kajti s tem je prav jasno namignila, da kmetska stranka zasleduje narodno hrvaško politiko, ki pa je sedanji vladni politiki na Hrvaškem ravno nasprotna. Zato raste število pripadnikov hrvaške kmetske stranke od dne do dne in čisto gotovo je, če bi imeli na Hrvaškem le količkaj pravičen volilni red s splošno volilno pravico, da bi kmetska stranka že danes igrala eno najvažnejših vlog v hrvaški politiki. Na omejenem zborovanju so govorili skoro sami kmetski govorniki, med njimi so bili možje, kojih krasnim, globoko zamišljenim govorom se je vse čudilo. Zborovali so dobrih šest ur razen zborovanja poverjenikov. Prišlo je mnogo pozdravov, od katerih je največje navdušenje izzvalo pismo glavnega odbora Slovenske Gospodarske Stranke. Zadnja številka „Doma“, glasilo H. P. S. S. ima na uvodnem mestu ponatisnjeno to pozdravno pismo od besede do besede.

— **Zopet nesreča s samokresom.** Nabasan samokres sta našli 21 letna Amalija Bremec in 16 letna Alojzija Bremec iz Lokvij, ko sta se vračala včeraj popoldne proti domu iz Gorice, kamor sta bili prinesli napredaj maline. Samokres sta našli na Rozju pri „fornačah“ nad Solkanom. Samokres je vzela v roko 21 letna Amalija. Isti se je sprožil ter zadel sestro Alojzijo v trebuh. Težko ranjeno so prepeljali v Gorico, kjer se bo morala podvreči operaciji.

— **Nov nemški profesor na goriškem gimnaziju.** Profesorjem na gimnaziju v Gorici je imenovan suplent z beljaškega gimnazija Anton Gmachl.

— **Tržaške novice.** Dne 13. t. m. je javil vinski trgovec Cetinič na policiji, da je pozabil na carinskem uradu na Josipovem pomolu svojo listino, v kateri je imel 170 K denarja in med tem zakrpan desetkronski bankovec. Policija je dognala, da je prišel za Cetiničem na car-

rinski urad vinski trgovec Fran K., in našla v njegovi listnici večjo vsoto denarja, v kateri je bil tudi zakrpan bankovec, ki ga je Cetinič spoznal za svojega. Frana K. so vzeli na zapisnik in sodišče bo govorilo zadnjo besedo o tej zadevi. — Mizarju Fantarelliju je poveril delavec Monghelli več mizarskega orodja, vrednega 14 K. Policija išče sedaj Monghelli, ki je izginil. — V stanovanju Frana Topolnika in Frančiške Novak se je dne 14. t. m. ponoči vtihotopil zidar Josip Z. z namenom, da bi pobral, kar je vrednega. Ko sta se imenovana zbudila, je tat pobegnil. Ko pa je drugi dan zvedel, da sta ga naznanila policiji, se je šel sam javit in obdržali so ga v zaporu. — Dinarju Josipu Rostu je neznan tat v plavžih pod škednjem ukrad iz suknje, ki jo je neprevidni Rosta obesil na dvorišču, vsoto 50 K. — S karbolovo kislino se je zastrupila dne 12. t. m. 24 letna služkinja Marija Trevisan. Našli so jo šele 4 dni po njeni smrti v stanovanju na postelji ležečo, ker njenih gospodarjev ni bilo doma. Truplo se je že grozno razkrajalo, ko so jo dobili. — V noči od sobote na nedeljo so neznan tatovi vlomili v trgovino z železom Kramer & Schwarz. Odprli so s silo neke predale, v katerih so našli srebrno uro, vredno 30 K in ključke od blagajne, v kateri pa, ko so jo odprli, niso našli več nego nekaj vinarjev nad 68 kron. Prinesli so s seboj tudi sveder, steklenico olja in dolg železen drog, kar so vse pustili zraven prazne blagajne.

Poslano*

nekaterim trnovskim gospodom v resen prevdarek.

Naravnost presenetila nas je notica v „Slov. Narodu“ od 16. t. m. o ustanovitvi trnovskega Sokola, dasiravno gojimo že nekaj časa nekateri trnovski Sokoli med seboj misel, da bi se ustanovil Sokol za trnovski in št. Jakobski okraj z željo, da bi s tem pridobili širše sloje in kmetske mladeniče za Sokolstvo, kar žal ljubljanskemu Sokolu ni mogoče doseči.

Misel sama na sebi bi bila dobra, a upoštevati se mora najvažnejše vprašanje: Imeti moramo v prvi vrsti vse predpogoje zato, da si ustanovimo Sokola na zdrav, krepki in trdni podlagi, treba nam je vsaj nekaj dobro izvežbanih telovadcev-vaditeljev in potem tudi telovadcev; a kdor sedanje razmere pozna, priznati mora, da žalibog tega še nimamo. Drugo je pa tudi to: Sokolstvo kot tako mora biti nad strankami; sicer nimamo namena komu kaj očitati, ali v tem oziru bo pač vsakdo priznal, z ozirom na osebe, ki snujejo novega Sokola, je vsakomur očitno, da se namerava osnovati strankarsko društvo iz političnih ozirov. Kdor ve, kaj je Sokolstvo, bode vedel, da je treba resnega in dobro premišljenega dela, nikakor pa ni, da bi se s takimi stvarmi na ta način delalo; z ozirom na nagibe in namene bo novo društvo mrtvorjeno dete. Da bi se reklo, češ, ker se je ustanovil Sokol na Poljanah, mi Trnovčani tudi ne smemo zaostati, ustanovimo si Sokola; to pač ne gre, pomisliti je v prvi vrsti, imamo li tudi vsa potrebna svojstva in pogoje za to. Opozarjamo le na Sokola v Rožni dolini, pač žalostna izkušnja.

H koncu bi priporočali in prav toplo na srce polagali: če hočete, da se Vaša želja uresniči in nameravate Sokolstvu res kaj koristiti, agitirajte in delajte med trnovskimi mladeniči za Sokolstvo in spravite jih v telovadnico ljubljanskega Sokola; potem čez leta lahko računimo na čvrstega in krepkega trnovskega Sokola.

Torej še enkrat: premislite, preden pričnete!

Več telovadcev ljubljanskega Sokola.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, le v toliko, kolikor določa zakon.

Somišljeniki!

Širite in naročajte povsodi „Novo Dobo“! — Zahtevajte list po vseh gostilnah in kavarnah!

Sukno

in modno gosposko blago, damsko fino blago in loden

najceneje dobavlja

A. Skorkovsky v Humpolcu (Češko).

Tovarniška zaloga v Pragi

II., Jungmanov trg (nasproti spomenika).

Uzorec brezplačno.

Ustanovljeno 1842.

Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Tovarna oljnatih barv, lakov in firneža. Slikarija napisov. Dekoracijska, stavbinska in pohištvena pleskarija. Električni obrat.

Prodajalna:

Miklošičeva cesta 6
nasproti hotela „Union“.

Delavnica:

Igriške ulice 6
Ljubljana.

Prva
domača dolejska žganjarna
Ivan Rakoše i. dr.

Straža-Toplice

priporočila

Slivovko navadno K 1'— lit.	Tropinovec navad. K 1'— lit.
III. „ 1'10 „	III. „ 1'10 „
II. „ 1'30 „	II. „ 1'20 „
I. „ 1'50 „	I. „ 1'40 „
Drožnik III. „ 1'30 „	Brinjevec III. „ 1'40 „
II. „ 1'50 „	II. „ 1'80 „
I. „ 1'80 „	I. „ 2'— „
Vinsko žganje (konjak) od 3 do 8 K = 7/10 litra.	

Specijaliteta „Slovenec“ narodna grenočica
od K 1'10 do K 1'20 liter.

Destilacija vsakovrstnih najfinjših likerjev
od K 1'— do K 1'60 liter.

Uvoz in izvoz čajnega ruma od K 1'— do K 2'— liter
i. t. d., i. t. d.

Odpošilja se v steklenicah, zabojih in sodih, ter se prazna nepokvarjena posoda sprejme nazaj v račun in sicer steklenice 10 vin. komad in sodi 5 vin. liter franko Straža-Toplice. Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno!

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice št. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.
Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.
Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.
Pozamentarija, porte in žnore, rezice, krepice in žnore za tapetnike.
Krepi in flori za zalivanje.
Zlate in srebrne rezice, čipke in žnore.
Serpe
iz svile, čipk in volne.
Nogavice za dame, dekleta in otroke.
Jopice, hlačke, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanee za šivanje, pletenje in vezenje.
Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.
Pajčolani za neveste, mirtovi venci.
Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modreli in potrebščine za modree.
Glave-rokavice in rokavice za uniformirance, pletene, letne in zimске rokavice.
Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.
Krtače za obleko, glave in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, napravniki in žepne rute.

Pravo Jagrovo normalno perilo, trikot-srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in šport-pasovi.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za loyce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrbtniki, ovratniki, robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Gospod! Berite novlee, ker so za Vas važne in koristne!

Razpošiljam po poštne povzetju
za 12 K 50 vin.

krasno, dobro in moderno opravo

katera obstoji iz sledečih predmetov:

Fina bela ali barvasta srajca št. ... ?
Dobre spodnje hlače. Lepa spalna srajca.
1 ovratnik po želji. Krasna kravata.
1 par trpežnih nogavic. Močna brisalka.
Izvrstne naramnice. 3 dobre žepne rute.

Vse v škattji lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugajalo, vrnem denar nazaj.

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naročajte blaga pri protislovanskih tvrdkah!